

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาแนวคิดของผู้บริหารและบรรณารักษ์ ที่มีต่อช่างงานห้องสมุด และสารนิเทศ เพื่อนำมาสร้างแบบจำลองช่างงานห้องสมุดและสารนิเทศสำหรับสถาบัน- เทคโนโลยีราชมงคล และให้บรรณารักษ์ประเมินผลแบบจำลองช่างงานห้องสมุดและสารนิเทศ ที่สร้างขึ้น

เพื่อให้การวิจัยในครั้งนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนด ประชากร และขั้นตอนการวิจัยตามลำดับต่อไปนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหารสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ที่เกี่ยวข้องกับงานห้องสมุด 85 คน และบรรณารักษ์ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล 41 คน (บรรณารักษ์ห้องสมุดคณะ 11 แห่ง ห้องสมุดวิทยาเขต 30 แห่ง แห่งละ 1 คน) รวม ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 126 คน ซึ่งรายละเอียดของประชากรทั้งหมด จำแนกได้ดัง ตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

สถานบันน์/คณะ/ วิทยาเขต	ประเภทของประชากร							รวม	
	ผู้บริหารสถาบัน 85 คน								
	อธิการบดี	รอง-	คณบดี	รอง-	ผอ.	ผช.ฝ่าย	บรรณาธิการ		
รวม	1	2	11	11	30	30	41	126	
1. กลุ่มเกษตร									
1.1 คณะเกษตรศาสตร์ บางพระ		1	1					1	
1.2 คณะวิศว- กรรมศาสตร์ และเทคโนโลยี		1	1					1	
การเกษตร									
1.3 คณะเกษตรศาสตร์ นครศรีธรรมราช		1	1					1	
1.4 วิทยาเขตสุรินทร์					1	1		1	
1.5 วิทยาเขต นครศรีธรรมราช					1	1		1	
1.6 วิทยาเขต ปทุมธานี					1	1		1	
1.7 วิทยาเขต กาฬสินธุ์					1	1		1	
1.8 วิทยาเขต น่าน					1	1		1	

ตารางที่ 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย (ต่อ)

สถานบันน์/คณะ/ วิทยาเขต	ประเภทของประชากร							รวม	
	ผู้บุรุษารสถานี 85 คน								
	อธิการบดี	รอง-	คณบดี	รอง-	ผอ.	ผช.ฝ่าย	บรรณาธิการ		
1.9 วิทยาเขต- พิษณุโลก					1	1		1	
1.10. วิทยาเขต- ลำปาง					1	1		1	
1.11 วิทยาเขต- จันทบุรี					1	1		1	
1.12 วิทยาเขต- บางพระ					1	1		1	
1.13 วิทยาเขต- พระนครศรี- อยุธยา (หันตรา)					1	1		1	
2. กลุ่มช่าง									
อุตสาหกรรม									
วิศวกรรม- เทคโนโลยี									
2.1 คณะวิศว- กรรมเทคโนโลยี		1		1				1	

ตารางที่ 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย (ต่อ)

สถานบันน์/คณะ/ วิทยาเขต	ประเภทของประชากร						รวม	
	ผู้บริหารสถาบัน 85 คน							
	อธิการบดี	รอง- อธิการบดี	คณบดี	รอง- คณบดี	ผอ. วิทยาเขต	ผช.ฝ่าย บริการ		
2.2 คณะวิทยา- ศาสตร์และ เทคโนโลยี			1	1			1	
2.3 วิทยาเขต เทคนิคกรุงเทพ					1	1	1	
2.4 วิทยาเขต ขอนแก่น					1	1	1	
2.5 วิทยาเขต ภาคใต้					1	1	1	
2.6 วิทยาเขต ภาคตะวันออก					1	1	1	
ภาคเหนือ								
1.7 วิทยาเขต นนทบุรี					1	1	1	
1.8 วิทยาเขต อุเทนถวาย					1	1	1	
1.9 วิทยาเขต เทเวศร์					1	1	1	
1.10 วิทยาเขต พระนครเหนือ					1	1	1	

ตารางที่ 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย (ต่อ)

ตารางที่ 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย (ต่อ)

สถานบันน์/คณะ/ วิทยาเขต	ประเภทของประชากร						รวม	
	ผู้บริหารสถาบัน 85 คน							
	อธิการบดี	รอง-	คณบดี	รอง-	ผอ.	ผช.-ฝ่าย บริการ		
3.6 วิทยาเขต พระนครศรีอยุธยา (วาสุกรี)					1	1	1	
3.7 วิทยาเขต วังไกลกังวล					1	1	1	
4. กลุ่มคหกรรม								
4.1 คณะคห- กรรมศาสตร์		1	1				1	
4.2 วิทยาเขต ไซติเวช					1	1	1	
4.3 วิทยาเขต พระนครใต้					1	1	1	
4.4 วิทยาเขต ชุมพรเชตอุดมศักดิ์					1	1	1	
5. กลุ่มศิลปกรรม								
5.1 คณะศิลปกรรม		1	1				1	
5.2 คณะนาฏ- ศิลป์และดุริยางค์		1	1				1	

ตารางที่ 1 ประชารที่ใช้ในการวิจัย (ต่อ)

สถานบันน์/คณะ/ วิทยาเขต	ประเภทของประชารท						บรรณาธิการ ห้องสมุด	รวม		
	ผู้บริหารสถานบันน์ 85 คน									
	อธิการบดี	รอง- อธิการบดี	คณบดี	รอง- คณบดี	ผอ.	ผช.ฝ่าย บริการ				
5.3 วิทยาเขต- เพาะช่าง					1	1	1			
6. กลุ่มอื่น ๆ										
6.1 คณะศึกษา- ศาสตร์			1	1			1			
6.2 คณะศิลป- ศาสตร์			1	1			1			

ขั้นตอนการวิจัย

1. ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับช่างงานห้องสมุดและสารนิเทศ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ห้องสมุดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ระเบียนวิชีวิจัย การสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลในการวิจัย สถิติที่ใช้ในงานวิจัย จากหนังสือ วารสาร และเอกสารจากภายในประเทศ และต่างประเทศ

2. สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร และแบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์ สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยแบบสอบถามทั้ง 2 ประเภท มีรายละเอียดดังนี้

2.1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นสถานภาพล้วนบุคคลของผู้บริหาร ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับตำแหน่ง ซึ่งเป็นคำถามแบบให้เลือกตอบ ส่วนคำถามเกี่ยวกับวิทยาเขต/คณะที่สังกัด เป็นคำถามแบบปลายเปิด

ตอนที่ 2 เป็นคำถามให้เลือกตอบได้มากกว่า 1 ช่อง เพื่อความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับช่างงานห้องสมุดและสารนิเทศสำหรับสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ประกอบด้วยคำถาม 9 ช่อง เพื่อสอบถามเรื่องดังนี้

- 1) ความสำคัญของช่างงานห้องสมุดและสารนิเทศต่อสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
- 2) นโยบายของช่างงานห้องสมุดและสารนิเทศ สำหรับสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
- 3) เป้าหมายของช่างงานห้องสมุดและสารนิเทศสำหรับสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
- 4) วัตถุประสงค์ของช่างงานห้องสมุดและสารนิเทศ
- 5) โครงสร้างและช่างงานห้องสมุดและสารนิเทศที่เหมาะสมกับสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
- 6) หน้าที่ของช่างงานห้องสมุดและสารนิเทศสำหรับสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

7) กิจกรรมในช่ายางานห้องสมุดและสารนิเทศสำหรับ

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

8) ลำดับการดำเนินงานของกิจกรรมในช่ายางานห้องสมุดและสารนิเทศสำหรับสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

9) แหล่งงบประมาณสนับสนุนช่ายางานห้องสมุดและสารนิเทศสำหรับสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

2.2 แบบสอบถามสำหรับรายการที่ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับห้องสมุด สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
ประกอบด้วยคำถาม 18 ข้อ ซึ่งคำถามข้อ 1 เป็นคำถามแบบปลายเปิด คำถามข้อ 7 9 และ 14 เป็นคำถามที่มีทั้งให้เลือกตอบและแบบปลายเปิด คำถามข้อ 15 และ 16 เป็นคำถามแบบปลายเปิด ล้วนข้ออื่น ๆ ที่ออกแบบมาจากข้อ 8 (ลักษณะคำถามในข้อ 8 คูณ รายละเอียดคำถามข้อ 8) เป็นคำถามแบบให้เลือกตอบ ซึ่งรายละเอียดของคำถามแต่ละข้อ มีดังต่อไปนี้

- 1) ชื่อห้องสมุด คณะ/วิทยาเขต
- 2) ระดับการศึกษาที่เปิดทำการสอนในวิทยาเขต/คณะ
- 3) การจัดการศึกษาในวิทยาเขต/คณะ จัดอยู่ในกลุ่มสาขา

วิชาใด

- 4) ฝ่ายที่ห้องสมุดสังกัด
- 5) การแบ่งงานในห้องสมุดเพื่อการบริหารงาน
- 6) ระบบการจัดหมวดหมู่ทรัพยากรสารนิเทศที่ใช้ในห้องสมุด
- 7) จำนวนของทรัพยากรสารนิเทศ
- 8) ระดับของทรัพยากรสารนิเทศแต่ละสาขาวิชาที่มีอยู่ใน

ห้องสมุด เป็นคำถามที่ต้องการประเมินทรัพยากรสารนิเทศในห้องสมุดแต่ละแห่งว่าอยู่ในระดับใดจาก 0-5 ซึ่งเกณฑ์ในการประเมินใช้เกณฑ์ของ RLG Conspectus (Confefely, 1992) โดยแต่ละระดับมีความหมายดังนี้

0 = ระดับที่ไม่มีนโยบายจัดเก็บ (Out of Scope) ห้องสมุดไม่ได้จัดทำเข้ามาไว้บริการ

- 1 = ระดับต่ำ มีการจัดทำน้อย (Minimal Level) ห้องสมุดจะจัดทำเฉพาะทรัพยากรสารนิเทศที่เป็นพื้นฐานในสาขาวิชา ซึ่งแนะนำให้ความรู้เบื้องต้นแก่ผู้อ่านแต่ไม่ลึกซึ้ง
- 2 = ระดับข้อมูลพื้นฐาน (Basic Information Level) ผู้อ่านจะได้รับแนวคิดที่กว้างขวางขึ้น แต่ไม่ลึกซึ้ง เช่น สารานุกรมเฉพาะเรื่อง พจนานุกรม เพื่อให้ห้องสมุดมี collection ที่กันสมัยในยังของทรัพยากรสารนิเทศที่ให้ข้อมูลเบื้องต้น
- 3 = ระดับสนับสนุนการเรียนการสอนในคณะ/วิทยาเขต ในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา (Instructional Support Level) สำหรับการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ไม่ถึงขั้นการวิจัย เช่น วารสารเฉพาะสาขาวิชา คู่มือการอ้างอิง บรรณานุกรมเฉพาะเรื่อง
- 4 = ระดับสนับสนุนงานวิจัย (Research Level) ส่วนใหญ่เป็นทรัพยากรสารนิเทศที่ให้แนวคิดใหม่ ๆ มีความจำเป็นต่อการค้นคว้าเพื่อประกอบการวิจัย เช่น รายงานการวิจัย ครรชนี และสาระสังเขปเฉพาะสาขา วิชา
- 5 = ระดับที่มีเนื้อหาครอบคลุมรายละเอียดสมบูรณ์ (Comprehensive Level) เพื่อจุดมุ่งหมายในการรวบรวมทุก ๆ สิ่งที่มีคุณค่าในสาขาวิชานั้น ๆ
 - 9) อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบในงานบริการห้องสมุด
 - 10) ห้องสมุดมีคอมพิวเตอร์ใช้ในงานห้องสมุด
 - 11) ซอฟต์แวร์สำหรับจัดทำเอกสารที่ใช้ในงานห้องสมุด
 - 12) ซอฟต์แวร์ที่พัฒนาขึ้นเอง
 - 13) ฐานข้อมูลที่สามารถเลือกค้นได้ด้วยระบบคอมพิวเตอร์
 - 14) จำนวนบุคลากรในห้องสมุดและวุฒิการศึกษา
 - 15) บุคลากรผู้มีความรู้ทางคอมพิวเตอร์และสามารถใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในงานห้องสมุด
 - 16) งบประมาณที่ห้องสมุดได้รับในปีงบประมาณที่ผ่านมา

(พ.ศ. 2536)

17) ห้องสมุดมีความร่วมมือในการจัดกิจกรรมร่วมกับห้องสมุด
อื่นหรือไม่

18) กิจกรรมที่ห้องสมุดได้ปฏิบัติร่วมกับห้องสมุดอื่นมาแล้ว
ตอนที่ 2 เป็นคำถามแบบให้เลือกตอบเพื่อให้บรรณารักษ์แสดงความคิดเห็น
เกี่ยวกับข่ายงานห้องสมุดและสารนิเทศสำหรับสถานันเทคโนโลยีราชมงคล ประกอบด้วยคำถาม
8 ข้อ ดังนี้

- 1) เป้าหมายของข่ายงานห้องสมุดและสารนิเทศสำหรับ
สถานันเทคโนโลยีราชมงคล
- 2) วัตถุประสงค์ของข่ายงานห้องสมุดและสารนิเทศสำหรับ
สถานันเทคโนโลยีราชมงคล
- 3) โครงสร้างข่ายงานห้องสมุดและสารนิเทศสำหรับสถานัน
เทคโนโลยีราชมงคล
- 4) วิธีการติดต่อสื่อสารระหว่างห้องสมุดที่เป็นสมาชิกในข่าย
งานห้องสมุดและสารนิเทศ
- 5) หน้าที่ของข่ายงานห้องสมุดและสารนิเทศสำหรับสถานัน-
เทคโนโลยีราชมงคล
- 6) กิจกรรมในข่ายงานห้องสมุดและสารนิเทศที่ห้องสมุดสนใจ
เข้าร่วม
- 7) ลำดับการดำเนินงานของกิจกรรมในข่ายงานห้องสมุดและ
สารนิเทศสำหรับสถานันเทคโนโลยีราชมงคล
- 8) กลุ่มนบุคคลที่ห้องสมุดต้องการให้มานิทรรศการและ/หรือปฏิบัติ
งานในข่ายงานห้องสมุดและสารนิเทศที่สร้างขึ้น

3. ทดสอบแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารไปทดสอบกับผู้บริหาร
ของสถานันเทคโนโลยีราชมงคล ที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรที่จะศึกษา ได้แก่ รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
1 คน รองคณบดีฝ่ายบริหาร 5 คน ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ 5 คน รวมผู้บริหาร
ทั้งหมด 11 คน ส่วนแบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์ได้นำไปทดสอบกับห้องสมุดสถานันเทคโนโลยี
ราชมงคลที่มีบรรณารักษ์มากกว่า 1 คน ได้แก่ บรรณารักษ์ห้องสมุดคณะวิศวกรรมเทคโนโลยี
ห้องสมุดวิทยาเขตพะเยาเหนือ ห้องสมุดวิทยาเขตพะเยาใต้ ห้องสมุดคณะศิลปกรรม

ห้องสมุดวิทยาเขตพนิชการพระนคร รวมบรรณารักษ์ทั้งหมด 5 คน วิธีการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้วิธีการสังหาร่างไปรษณีย์ และส่งกลับทางไปรษณีย์เช่นเดียวกัน ซึ่งผู้วิจัยได้แนบช่องปิดแลสดมป์ให้ผู้ทดสอบล็อกแบบสอบถามกลับคืนภายในวันที่ 25 พฤษภาคม 2537 จากการทดสอบแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารคืน 10 ชุด ได้รับแบบสอบถามสำหรับนักวิชาการคืน 5 ชุด

4. ปรับปรุงแบบสอบถามที่ได้รับ โดยผู้วิจัยได้แก้ไข ปรับปรุง ทั้งคำถานและคำตอบ เฉพาะแบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์ ส่วนแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารไม่มีล่วงไปต่อ ต้องปรับปรุง

5. ส่งแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร (ภาคผนวก ก) ให้ผู้บริหารสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 85 คน ประกอบด้วย อธิการบดี 1 คน รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ 2 คน คณบดี 11 คน รองคณบดีฝ่ายวิชาการ 11 คน ผู้อำนวยการวิทยาเขต 30 คน ผู้ช่วย-ผู้อำนวยการฝ่ายบริการ 30 คน ส่วนแบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์ (ภาคผนวก ข) ที่แก้ไขปรับปรุงแล้วได้ส่งให้กับบรรณารักษ์ห้องสมุดที่สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 41 แห่ง แห่งละ 1 คน รวมจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งสิ้น 126 ชุด ในการนี้ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามในวันที่ 12 ธันวาคม 2537 โดยใช้วิธีการสังหาร่างไปรษณีย์ และแนบช่องปิดแลสดมป์ ให้ผู้บริหารและบรรณารักษ์ส่งกลับทางไปรษณีย์เช่นเดียวกัน ภายในวันที่ 25 ธันวาคม ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนดังนี้

แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารได้รับกลับคืน 65 ชุด คิดเป็นร้อยละ 76.47

แบบสอบถามสำหรับบรรณารักษ์ได้รับกลับคืน 31 ชุด คิดเป็นร้อยละ 75.61

6. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามในข้อ 5 โดยใช้สถิติหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าพิสัย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติทางสังคมศาสตร์ SPSS สำหรับไมโครคอมพิวเตอร์ (เสนอรายละเอียดใน บทที่ 4)

7. สร้างแบบจำลองช่วยงานห้องสมุดและสารนิเทศสำหรับสถาบันเทคโนโลยี-ราชมงคล โดยใช้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 6 ให้บรรณารักษ์ประเมินผล ซึ่งประกอบด้วย หัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

7.1 ความสำคัญของช่วยงานห้องสมุดและสารนิเทศต่อสถาบันเทคโนโลยี-ราชมงคล

7.2 นโยบาย

7.3 เป้าหมาย

7.4 วัตถุประสงค์

7.5 โครงสร้างช่ายางนห้องสมุดและสารนิเทศ

7.6 หน้าที่

7.7 กิจกรรม

7.8 ลำดับงานในกิจกรรม

7.9 วิธีการติดต่อสื่อสารระหว่างห้องสมุด

7.10 บุคลากร

7.11 งบประมาณ

8. ทดสอบแบบประเมินผลแบบจำลองช่ายางนห้องสมุดและสารนิเทศสำหรับ

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยนำไปทดสอบกับห้องสมุดที่มีบรรณารักษ์มากกว่า 1 คน เช่นเดียวกับการทดสอบแบบสอนสาม จำนวน 5 แห่ง และใช้วิธีการสังและเก็บแบบประเมินผลแบบจำลองช่ายางนห้องสมุด และสารนิเทศสำหรับสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ทางไปรษณีย์ในการนี้ผู้วิจัยได้ส่งแบบจำลองฯให้กับบรรณารักษ์ ในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2538 และให้บรรณารักษ์ส่งกลับคืนภายในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2538

9. นำแบบประเมินผลแบบจำลองช่ายางนห้องสมุดและสารนิเทศสถาบัน-เทคโนโลยีราชมงคลที่ทดสอบแล้ว (ไม่มีข้อที่ต้องแก้ไข) (ภาคผนวก ค) ส่งให้กับบรรณารักษ์ห้องสมุด สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ทั้ง 41 แห่ง ประเมินผล ซึ่งผู้วิจัยได้ส่งแบบประเมินผลในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2538 โดยทางไปรษณีย์ และแบบชองปิดแสตมป์ให้บรรณารักษ์ส่งกลับภายในวันที่ 3 มีนาคม 2538 ทางไปรษณีย์เช่นกัน ผู้วิจัยได้รับแบบประเมินผลแบบจำลองนี้กลับคืนจำนวน 35 ชุด คิดเป็นร้อยละ 85.36

10. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินผลโดยหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (เสนอรายละเอียดในบทที่ 4)

11. สรุปผลการวิจัย ภภิปรายผล และข้อเสนอแนะ (เสนอรายละเอียดในบทที่ 5)